

Βρυξέλλες, 9.9.2013
SWD(2013) 322 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

**Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου
για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών
ξένων ειδών**

{COM(2013) 620 final}

{SWD(2013) 321 final}

{SWD(2013) 323 final}

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών

Συνοπτική παρουσίαση

1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Το πρόβλημα των χωροκατακτητικών ξένων ειδών στην Ευρώπη έχει δύο όψεις: 1) το οικολογικό πρόβλημα που δημιουργεί η είσοδος, η εγκατάσταση και η εξάπλωση των ειδών αυτών και 2) την αποτυχία σε επίπεδο πολιτικής, εξαιτίας του κατακερματισμού και της έλλειψης συνοχής της πολιτικής που ασκείται σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, με αποτέλεσμα την επιδείνωση του οικολογικού προβλήματος.

Οικολογικό πρόβλημα – Ξένα είναι τα είδη που, εξαιτίας ανθρώπινων δραστηριοτήτων, μεταφέρονται εκτός του φυσικού τους εύρους εξάπλωσης, διαπερνώντας τους οικολογικούς φραγμούς. Υπάρχουν επιστημονικά στοιχεία που καταδεικνύουν ότι το 10-15% των εν λόγω ξένων ειδών έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα, καθώς και σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες: αυτά είναι τα χωροκατακτητικά ξένα είδη (ΧΞΕ). Δύο είναι τα βασικά αίτια: 1) ορισμένα ξένα είδη είναι περιζήτητα και εισάγονται στην ΕΕ, π.χ. δια της εμπορικής οδού (π.χ. λόγω εμπορικών συμφερόντων, για διακοσμητικούς σκοπούς, ως ζώα συντροφιάς, για βιολογική καταπολέμηση επιβλαβών οργανισμών), και 2) ορισμένα ξένα είδη εισάγονται ακούσια ως προσμείξεις εμπορευμάτων (εμπόριο άλλων αγαθών) ή είναι δυνατόν να ταξιδεύουν σαν «λαθρεπιβάτες» σε μεταφορικά μέσα. Υπολογίζεται ότι το κόστος των ΧΞΕ για την ΕΕ ανέρχεται σε τουλάχιστον 12 δισ. ευρώ ετησίως κατά τα τελευταία 20 έτη. Τα εν λόγω είδη πλήττουν τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και πολύ μικρών (π.χ. ο μυοκάστορας επηρεάζει τη γεωργική παραγωγή), τους πολίτες (π.χ. η αμβροσία η αρτεμισίφυλλος προκαλεί αλλεργίες), τις δημόσιες αρχές (π.χ. ο μοσχοποντικός προκαλεί ζημίες σε υποδομές) και τη βιοποικιλότητα (π.χ. το αμερικανικό κεφαλούδι απειλεί το ιθαγενές ευρωπαϊκό κεφαλούδι). Καθώς αυξάνονται οι όγκοι των εμπορικών συναλλαγών και των μεταφορών, αυξάνεται και ο αριθμός των εισαγόμενων ΧΞΕ. Επιπλέον, καθώς εγκαθίστανται και εξαπλώνονται τα εισαγόμενα ΧΞΕ, αυξάνονται οι ζημίες που προκαλούνται ανά ΧΞΕ, με αποτέλεσμα ολοένα και περισσότερες ζημίες. Εάν δεν ληφθούν τα δέοντα μέτρα, αναμένεται να αυξηθεί ανάλογα το κόστος για την ΕΕ.

Αποτυχία σε επίπεδο πολιτικής – Ελάχιστα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση του προβλήματος, ενώ τα περισσότερα επαναπαύονται στη λήψη μέτρων κατά περίπτωση, για κάθε είδος χωριστά, γεγονός το οποίο οδηγεί σε αποσπασματική προσέγγιση και ασυντόνιστη δράση για την επίλυση ενός προβλήματος που από τη φύση του είναι διασυνοριακό. Επί του παρόντος, η νομοθεσία της ΕΕ καλύπτει μόνο τους επιβλαβείς οργανισμούς και τους νοσογόνους παράγοντες που προσβάλλουν τα φυτά και

τα ζώα, καθώς και τα ξένα είδη που εισάγονται για υδατοκαλλιέργειες (που ρυθμίζονται, αντίστοιχα, μέσω του καθεστώτος για την υγεία των φυτών, του καθεστώτος για την υγεία των ζώων και του κανονισμού για τη χρήση ξένων ειδών σε υδατοκαλλιέργειες), και ως εκ τούτου, μεγάλο μέρος του προβλήματος παραμένει ανεπίλυτο. Επιπλέον, τα ισχύοντα στα κράτη μέλη της ΕΕ μέτρα σχετικά με τα ΧΞΕ εφαρμόζονται κατά κύριο λόγο εκ των υστέρων, με σκοπό να ελαχιστοποιήσουν τη ζημία που έχει ήδη προκληθεί.

Όλα τα κράτη μέλη πλήττονται από τα ΧΞΕ, μολονότι διαφέρουν οι χρόνοι και τα σχετικά είδη, δεδομένου ότι ορισμένα ΧΞΕ πλήττουν το μεγαλύτερο μέρος της ΕΕ, ενώ άλλα δημιουργούν πρόβλημα μόνο σε ορισμένες περιφέρειες ή υπό ορισμένες οικολογικές ή κλιματολογικές συνθήκες. Μπορεί να θεωρηθεί ότι στις χώρες με τους μεγαλύτερους όγκους εμπορικών συναλλαγών και τα περισσότερα σημεία εισόδου είναι πιθανό να εισάγονται περισσότερα ΧΞΕ. Δεν είναι δυνατόν να εξακριβωθεί το μέγεθος ή η συγκέντρωση της διακίνησης στο εσωτερικό της ΕΕ, εφόσον δεν διενεργούνται εσωτερικοί έλεγχοι εμπορευμάτων ούτε παρακολουθούνται τα ξένα είδη που κινούνται ελεύθερα στη φύση περνώντας από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Εφόσον οι επιπτώσεις των ΧΞΕ αφορούν ολόκληρη την ΕΕ, η συντονισμένη δράση για την αντιμετώπισή τους θα ωφελούσε όλα τα κράτη μέλη, ενώ είναι σαφές ότι θα απαιτήσει επίσης την καταβολή προσπαθειών από όλα τα κράτη μέλη.

2. ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΜΕΝΗ Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ;

Το γεγονός ότι ο αριθμός των ΧΞΕ αυξάνεται παρά τις υφιστάμενες πολιτικές/πρωτοβουλίες δείχνει ότι η τρέχουσα προσέγγιση δεν είναι αποτελεσματική. Δεδομένου ότι τα ζωικά και φυτικά είδη δεν περιορίζονται από σύνορα, η ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ είναι δικαιολογημένη. Θα απαιτηθεί συντονισμένη ενωσιακή δράση ώστε τα κράτη μέλη να λαμβάνουν έγκαιρα μέτρα εκεί όπου τα ΧΞΕ εισέρχονται για πρώτη φορά στην Ένωση, προς όφελος των υπόλοιπων κρατών μελών που δεν έχουν ακόμη πληγεί. Αυτό θα διασφαλίσει επίσης νομική σαφήνεια και ίσους όρους ανταγωνισμού για τους κλάδους που χρησιμοποιούν ή εμπορεύονται ξένα είδη, αποτρέποντας ταυτόχρονα τον κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς εξαιτίας των διαφορών μεταξύ των κρατών μελών ως προς τους περιορισμούς εμπορίας ΧΞΕ. Ορισμένα είδη είναι χωροκατακτητικά και πολύ επιζήμια σε ορισμένες χώρες, ενώ σε άλλες είναι αβλαβή ή ακόμη και επωφελή. Η ανάληψη δράσης σε επίπεδο ΕΕ βάσει της αρχής της αλληλεγγύης θα προστατεύσει τα συμφέροντα των κρατών μελών που ενδέχεται να υποστούν τις πλέον αρνητικές συνέπειες. Τέλος, τα κράτη μέλη που διαθέτουν ήδη νομοθεσία για τα ΧΞΕ θα επωφεληθούν από την κοινή προσέγγιση, η οποία θα διασφαλίσει ότι και τα γειτονικά κράτη μέλη θα εφαρμόζουν μέτρα για τα ίδια είδη.

3. ΣΤΟΧΟΙ

Γενικοί στόχοι:

Να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις των ΧΞΕ στη βιοποικιλότητα και στο περιβάλλον και να διευκολυνθεί η επίτευξη του **σχετικού με τη βιοποικιλότητα στόχου της ΕΕ για το 2020**, με την υλοποίηση του ειδικού στόχου 5: «*Μέχρι το 2020, ταυτοποίηση και ιεράρχηση των χωροκατακτητικών ξένων ειδών και των διαδρομών που ακολουθούν, έλεγχος ή εξάλειψη των ειδών προτεραιότητας και διαχείριση των διαδρομών κατά τρόπο ώστε να προλαμβάνεται η είσοδος και εγκατάσταση νέων ειδών*».

Να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις των ΧΞΕ στην οικονομία και τους πολίτες της ΕΕ και να προστατευθεί η ευημερία και η υγεία τους, με αποτέλεσμα τη συμβολή στην εφαρμογή της **στρατηγικής «Ευρώπη 2020»**.

Ειδικοί στόχοι:

Να μεταβληθεί η τρέχουσα προσέγγιση για τα ΧΞΕ, που συνίσταται σε εκ των υστέρων μέτρα, και να γίνει πιο προληπτική.

Να υλοποιηθούν κατά προτεραιότητα τα μέτρα για τα ΧΞΕ που αποφέρουν τα μεγαλύτερα καθαρά οφέλη.

Να προωθηθεί μια πιο συνεκτική προσέγγιση για τα ΧΞΕ σε ολόκληρη την ΕΕ.

Επιχειρησιακοί στόχοι:

Να αποτραπεί η εκούσια εισαγωγή στην ΕΕ ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος.

Να αποτραπεί η ακούσια εισαγωγή ΧΞΕ στην ΕΕ και η ακούσια ελευθέρωσή τους στο περιβάλλον.

Να αποτραπεί η ακούσια ελευθέρωση ΧΞΕ στο περιβάλλον.

Να διασφαλιστεί η έγκαιρη προειδοποίηση και ταχεία απόκριση για την αποτροπή της αναπαραγωγής και εξάπλωσης ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος.

Να εκλείψουν, να ελαχιστοποιηθούν ή να μετριαστούν οι ζημιές, με τη διαχείριση των ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος τα οποία έχουν εγκατασταθεί στο περιβάλλον.

4. ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Προσδιορίστηκαν πέντε επιλογές, που αφορούν όλες τους πέντε επιχειρησιακούς στόχους, αλλά διαφέρουν ως προς τα επίπεδα των φιλοδοξιών τους. Οι επιλογές διαμορφώθηκαν με τη χρήση διττής προσέγγισης, η οποία περιλάμβανε ταυτόχρονα ανάλυση των μέτρων που απαιτούνται για την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων (περιεχόμενο) και του είδους του μέσου άσκησης πολιτικής (μορφή).

Επιλογή 0 – Η βασική επιλογή συνίσταται στη διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης χωρίς την ανάληψη πρόσθετης δράσης και, ως εκ τούτου, καλύπτει μόνο τους επιβλαβείς οργανισμούς και τους νοσογόνους παράγοντες οι οποίοι προσβάλλουν φυτά και ζώα, καθώς και τα ξένα είδη που εισάγονται για υδατοκαλλιέργειες. Επιπλέον, θα μπορούσαν να επιβληθούν απαγορεύσεις στις εισαγωγές μέσω του κανονισμού για το εμπόριο άγριας πανίδας και χλωρίδας, ενώ το ζήτημα του υδάτινου έρματος θα αντιμετωπιστεί όταν τεθεί σε ισχύ η σύμβαση για το υδάτινο έρμα. Τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να ενεργούν κατά περίπτωση, ανάλογα με το κόστος των προκαλούμενων ζημιών και για κάθε είδος χωριστά.

Επιλογή 1 – Η προώθηση εθελοντικής δράσης και η βελτίωση της συνεργασίας θα περιλαμβάνει την εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών και κλαδικών κωδίκων δεοντολογίας, καθώς και την οργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης. Αυτά τα μέτρα θα είναι επιπρόσθετα των προβλεπόμενων στην επιλογή 0.

Επιλογή 2.1 – Μια βασική νομοθετική πράξη θα υποστηρίζεται από ενιαίο κατάλογο ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος. Ο κατάλογος αυτός θα περιλαμβάνει ξένα είδη που έχουν αποδειχθεί χωροκατακτητικά, κατόπιν εκτίμησης κινδύνων, και έχουν κριθεί ως απειλή για την ΕΕ από μια μόνιμη επιτροπή αποτελούμενη, μεταξύ άλλων, από αντιπροσώπους των κρατών μελών. Βάσει του καταλόγου αυτού θα ενεργοποιείται μια σειρά από υποχρεώσεις για τα κράτη μέλη: αφενός, να λαμβάνουν μέτρα για την αποτροπή της εισόδου στην ΕΕ ειδών που περιλαμβάνονται στον κατάλογο (πρόληψη) και, αφετέρου, να διαχειρίζονται τα είδη που περιλαμβάνονται στον κατάλογο και έχουν ήδη εισέλθει και εγκατασταθεί στην ΕΕ (εκ των υστέρων δράση), προκειμένου να αποφευχθεί η περαιτέρω εξάπλωσή τους στην ΕΕ και να ελαχιστοποιηθούν οι ζημιές που προκαλούν. Η επιλογή των μέτρων που θα λαμβάνονται (εξάλειψη, περιορισμός ή έλεγχος) θα επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών.

Επιλογή 2.2 – Η επιλογή αυτή διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της επιλογής 2.1 πέραν του καταλόγου των ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος, όσον αφορά τους κανόνες ελευθέρωσης στο περιβάλλον. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την εφαρμογή ενός συστήματος βάσει του οποίου τα κράτη μέλη θα απαιτούν άδεια ελευθέρωσης για τα ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος.

Επιλογή 2.3 – Η επιλογή αυτή διευρύνει περαιτέρω το πεδίο εφαρμογής της επιλογής 2.1 πέραν του καταλόγου των ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος, όσον αφορά τους κανόνες ελευθέρωσης στο περιβάλλον. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την εφαρμογή ενός συστήματος βάσει του οποίου η ελευθέρωση νέων ξένων ειδών στο περιβάλλον θα είναι δυνατή μόνο μετά από ρητή έγκριση και εγγραφή των σχετικών ειδών σε ενωσιακό κατάλογο εγκεκριμένων για ελευθέρωση ξένων ειδών, αφού προηγουμένως θα έχει διαπιστωθεί ότι η ελευθέρωση δεν εγκυμονεί κανέναν κίνδυνο.

Επιλογή 2.4 – Η επιλογή αυτή ενισχύει τις διατάξεις περί ταχείας απόκρισης σε σύγκριση με την επιλογή 2.2. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την επιβολή της υποχρέωσης στα κράτη μέλη να εξαλείφουν τα νεοεγκατεστημένα ΧΞΕ τα οποία περιλαμβάνονται στον κατάλογο των ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος, αντί να τα θέτουν υπό έλεγχο ή περιορισμό, εκτός εάν η Επιτροπή εγκρίνει παρέκκλιση.

5. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Μια δυσκολία που ενέχει η ανάλυση των επιπτώσεων των διάφορων επιλογών έγκειται στο γεγονός ότι είναι αδύνατον να γνωρίζει κανείς εκ των προτέρων πόσες και ποιες εισβολές θα χρειαστεί να αντιμετωπιστούν, καθώς επίσης ποια και πόσα είδη θα συμπεριληφθούν στον κατάλογο των ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος. Επιπροσθέτως, ήταν σπάνιες έως πρόσφατα οι μεγάλης κλίμακας ολοκληρωμένες οικονομικές μελέτες για τα ΧΞΕ γενικότερα.

Ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι οι κλάδοι που ενδέχεται να επηρεαστούν από τη νομοθετική πράξη πιστεύεται ότι περιλαμβάνουν αρκετές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών. Μολονότι η Επιτροπή ανησυχεί για τις επιπτώσεις της νομοθεσίας στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις και εφαρμόζει μια πολιτική που αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση της επιβάρυνσής τους, αναμένεται ότι αυτές θα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας. Τα ΧΞΕ έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στις ΜΜΕ που ανήκουν σε κλάδους όπως η δασοκομία, η γεωργία, ο τουρισμός και οι δραστηριότητες αναψυχής. Συνεπώς, οι κλάδοι αυτοί θα επωφελούνταν από την εφαρμογή συντονισμένων μέτρων για την αντιμετώπιση των

ΧΞΕ. Από την άλλη πλευρά, άλλες ΜΜΕ, όπως οι έμποροι ζώων συντροφιάς και ο κλάδος της φυτοκομίας, αποκομίζουν οφέλη από το εμπόριο ξένων ειδών και ενδέχεται να επηρεαστούν από τη θέσπιση νομοθεσίας για την αντιμετώπιση των ΧΞΕ, η οποία ίσως επιβάλει ορισμένους περιορισμούς στη χρήση ξένων ειδών, αν και αναγνωρίζεται γενικά ότι στις περισσότερες περιπτώσεις υπάρχει δυνατότητα επιλογής υποκατάστατων ειδών.

Από την ανάλυση προκύπτουν οι εξής κύριες επιπτώσεις:

Επιλογή 0 – Μολονότι το κόστος δράσης ανέρχεται ήδη στα 1,4 δισ. ευρώ ετησίως, η διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης δεν θα ήταν ικανή να αποτρέψει την αύξηση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζημιών που προκαλούν τα ΧΞΕ και, ως εκ τούτου, θα ήταν αναποτελεσματική όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της παρούσας πρότασης.

Επιλογή 1 – Η επιλογή αυτή θα συνεπαγόταν μικρό μόνο πρόσθετο κόστος δράσης σε σύγκριση με την επιλογή 0, αλλά θα ήταν επίσης αναποτελεσματική όσον αφορά την αποτροπή της αύξησης των ζημιών.

Επιλογή 2.1 – Η επιλογή αυτή δεν αναμένεται να προσθέσει μεγάλο κόστος δράσης (πρόσθετο κόστος 26-40 εκατ. ευρώ ετησίως) σε σύγκριση με την επιλογή 0, ενώ θα οδηγούσε σε μείωση του κόστους με την πάροδο του χρόνου (1 δισ. ευρώ ετησίως). Τα μέτρα που προτείνονται βάσει της επιλογής 2.1 θα συνεπάγονταν αναδιάταξη των τρεχουσών δαπανών, εστιάζοντας περισσότερο στην πρόληψη και λιγότερο στην εκ των υστέρων δράση (σύμφωνα με τα καθεστώτα για την υγεία των φυτών και των ζώων), και θα οδηγούσαν σε αποδοτικότερη χρήση των πόρων — μέσω συνεκτικής ιεράρχησης. Το πρόσθετο κόστος θα συγκρατούνταν επίσης στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο, με τη μέγιστη αξιοποίηση των υφιστάμενων διατάξεων. Η επιλογή 2.1 θα μπορούσε να έχει αρνητικές επιπτώσεις στο διεθνές εμπόριο (μόνον όμως σε περίπτωση απαγόρευσης ευρέως διακινούμενων ΧΞΕ μεγάλης αξίας) και στις πολύ μικρές επιχειρήσεις που καλλιεργούν ΧΞΕ ή εμπορεύονται ζώα συντροφιάς και διακοσμητικά είδη (μόνον όμως στον βαθμό που δεν είναι εφικτή η εξεύρεση κατάλληλων εναλλακτικών λύσεων). Ωστόσο, οι πιθανές αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις θα λαμβάνονταν υπόψη κατά την εξέταση των ειδών προς εγγραφή στον κατάλογο. Από την άλλη πλευρά, εκείνοι που θα αποκόμιζαν τα μεγαλύτερα οφέλη από την αποτροπή της αύξησης των ζημιών θα ήταν οι πολίτες, οι δημόσιες αρχές και άλλοι οικονομικοί φορείς, συμπεριλαμβανομένων πολλών μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων, λόγω χάρη γεωργών και δασοκόμων. Όλοι οι οικονομικοί φορείς θα επωφελούνταν επίσης από τη βελτίωση της ασφάλειας δικαίου και την πιο συντονισμένη προσέγγιση. Τέλος, η βασική νομοθετική πράξη θα απέφερε ουσιαστικά κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη που θα υπερκάλυπταν το κόστος. Πράγματι, η εν λόγω δέσμη μέτρων θα μπορούσε να αποτρέψει τις απώλειες θέσεων εργασίας (π.χ. έπειτα από κατάρρευση της αλιείας) και θα ήταν επωφελής για τη δημόσια υγεία, καθώς και για τα περιουσιακά στοιχεία και τις εγκαταστάσεις αναψυχής. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις θα ήταν επίσης θετικές, λόγω της αποφυγής ζημιών στη βιοποικιλότητα και στις οικοσυστημικές υπηρεσίες. Η αποτροπή κάθε ΧΞΕ υπολογίζεται ότι έχει μακροπρόθεσμα ως αποτέλεσμα την αποφυγή ζημιών / κόστους ελέγχου ύψους 130 εκατ. ευρώ ετησίως κατά μέσο όρο. Πρόκειται για αδρή εκτίμηση, η οποία όμως καταδεικνύει με απλό τρόπο τα πιθανά οφέλη. Επιπλέον, έστω και αν δεν ήταν δυνατή η αποτροπή της εγκατάστασης νέων ΧΞΕ, τα είδη αυτά θα συμπεριλαμβάνονταν στον κατάλογο και θα υπόκειντο σε συνεκτική διαχείριση, με αποτέλεσμα την αποφυγή ακόμη περισσότερων ζημιών.

Επιλογή 2.2 – Η επιλογή αυτή εξυπηρετεί μια πιο προληπτική προσέγγιση, χωρίς να είναι υπερβολικά επαχθής. Θα προσέθετε ορισμένες διοικητικές δαπάνες για τα κράτη μέλη που δεν διαθέτουν ήδη σύστημα αδειοδότησης και για τους οικονομικούς φορείς οι οποίοι έχουν συμφέρον από την ελευθέρωση ξένων ειδών εθνικού ενδιαφέροντος. Ωστόσο, το σύστημα αυτό θα απέτρεπε την εισαγωγή στο περιβάλλον ΧΞΕ τα οποία, μολονότι δεν θα έχουν συμπεριληφθεί στον κατάλογο των ΧΞΕ ενωσιακού ενδιαφέροντος, ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές ζημιές.

Επιλογή 2.3 – Η επιλογή αυτή θα υπάκουε στην πλέον προληπτική προσέγγιση από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη. Ωστόσο θα αποτελούσε σημαντική μεταστροφή σε σύγκριση με την υφιστάμενη προσέγγιση και θα επέφερε σημαντική διοικητική επιβάρυνση για τους οικονομικούς φορείς που εξαρτώνται από την εισαγωγή ξένων ειδών στο περιβάλλον (π.χ. οι κλάδοι της φυτοκομίας και της δασοπονίας).

Επιλογή 2.4 – Η επιλογή αυτή θα διασφάλιζε την άμεση και ολοκληρωτική αντιμετώπιση των νέων εισβολών. Η ταχεία εξάλειψη κάθε εισβολής θα απέτρεπε τις μακροπρόθεσμες οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Αυτό θα συνεπαγόταν μεγαλύτερες αρχικές επενδύσεις για την εξάλειψη, κυρίως για τα κράτη μέλη, αλλά σημαντική εξοικονόμηση μακροπρόθεσμα, για την κοινωνία συνολικά.

Τέλος, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα κράτη μέλη θα επηρεαστούν με διαφορετικούς τρόπους ανάλογα με τη δομή των επιχειρήσεών τους, πέραν των γεωγραφικών και κλιματολογικών συνθηκών. Για παράδειγμα, ορισμένα κράτη μέλη διαθέτουν ισχυρότερο δασοκομικό κλάδο σε σύγκριση με άλλα (π.χ. βόρειες χώρες, Γερμανία), ενώ άλλα διαθέτουν ακμάζουσα φυτοκομία (π.χ. Κάτω Χώρες). Ωστόσο, δεν εντοπίστηκαν ιδιαίτερα έντονες ανισοροπίες μεταξύ των κρατών μελών.

6. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

Βάση της ανάλυσης επιπτώσεων, προέκυψε το εξής συμπέρασμα:

Μολονότι η **επιλογή 0** και η **επιλογή 1** περιλαμβάνουν αρκετές ενωσιακές και εθνικές νομοθετικές πράξεις, δεν καλύπτουν τη μεγάλη πλειονότητα των ειδών και των διαδρομών που ακολουθούν τα είδη αυτά. Υπολογίζεται ότι το κόστος δράσης που συνεπάγονται, κυρίως για τα κράτη μέλη, ανέρχεται ήδη σε 1,4 δισ. ευρώ ετησίως αλλά έχει διαπιστωθεί ότι είναι αναποτελεσματικά ως προς την επίτευξη των στόχων της παρούσας διαδικασίας και δεν συμφωνούν με τους υπέρτατους στόχους της ΕΕ.

Η **επιλογή 2.1** θα μπορούσε να μειώσει σημαντικά τις αρνητικές επιπτώσεις των ΧΞΕ και να συμβάλει αποτελεσματικά στην επίτευξη των στόχων. Θα προκαλούσε πρόσθετο κόστος δράσης που δεν θα υπερέβαινε τα 26 έως 40 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, με την πάροδο του χρόνου το κόστος δράσης θα μειωνόταν στο 1 δισ. ευρώ ετησίως. Η εν λόγω επιλογή θα επηρέαζε θετικά την αποδοτικότητα των δαπανών στις οποίες υποβάλλονται οι δημόσιες υπηρεσίες των κρατών μελών και θα ήταν συνεπής με τους υπέρτατους στόχους της ΕΕ.

Η **επιλογή 2.2** θα ήταν πιο αποδοτική, αποτελεσματική και συνεκτική από την επιλογή 2.1 και θα συνεπαγόταν μέτριο πρόσθετο κόστος, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη θα αξιοποιούσαν συχνά τα υφιστάμενα συστήματα.

Η **επιλογή 2.3** θα ήταν ακόμη πιο αποτελεσματική και συνεκτική από την επιλογή 2.2, ταυτόχρονα όμως, θα επιβάρυνε σημαντικά βάρη ορισμένους οικονομικούς φορείς, ιδίως εκείνους που εμπλέκονται στην πρωτογενή παραγωγή, πράγμα που θα επηρέαζε την αποδοτικότητά της.

Η **επιλογή 2.4** θα ήταν πιο αποδοτική, αποτελεσματική και συνεκτική από την επιλογή 2.2 και θα συνεπαγόταν μέτριο πρόσθετο κόστος.

Συνοψίζοντας, η επιλογή 2.3 αναμένεται να αποδώσει το καλύτερο αποτέλεσμα όσον αφορά την αποτελεσματικότητα και τη συνοχή. Ωστόσο, ο συμβιβασμός που προβλέπει στον οικονομικό τομέα κρίνεται υπέρμετρα ουσιαστικός και, ως εκ τούτου, η σχέση κόστους-οφέλους είναι λιγότερο ευνοϊκή σε σύγκριση με την επιλογή 2.2. Από την άλλη πλευρά, θεωρείται ότι τα πρόσθετα οφέλη της επιλογής 2.4 είναι σημαντικά και υπερκαλύπτουν το πρόσθετο κόστος σε σύγκριση με τις επιλογές 2.2 και 2.1. Επιπλέον, η επιλογή 2.4 θα αξιοποιούσε με πολύ αποδοτικό τρόπο τις υφιστάμενες διατάξεις των κρατών μελών. Συνεπώς, η **επιλογή 2.4** επιλέχθηκε ως η **προτιμώμενη επιλογή**, εφόσον αποφέρει το μεγαλύτερο όφελος σε σχέση με το κόστος, αν και δεν είναι η επιλογή που αποφέρει τα μεγαλύτερα οφέλη ως προς τη βιοποικιλότητα.

Με την επιλογή 2.4, αναμένεται ότι 1) το ετήσιο κόστος δράσης θα παραμείνει σταθερό ή και θα μειωθεί με την πάροδο του χρόνου, 2) το μέγεθος των οφελών (δηλ. της αποφυγής ζημιών και διαχειριστικού κόστους) θα εξακολουθήσει να αυξάνεται με την πάροδο των ετών, καθώς θα αυξάνεται ο αριθμός των αποτρεπόμενων εισβολών, και 3) το συνολικό κόστος του προβλήματος δεν θα αυξηθεί στον βαθμό που θα αυξανόταν σε περίπτωση μη ανάληψης δράσης σε επίπεδο ΕΕ.

7. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της προτεινόμενης πράξης θα επιτευχθεί μέσω των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων και κοινοποιήσεων που θα συμπεριληφθούν στο νομικό κείμενο. Βάσει αυτών, η Επιτροπή και οι άλλοι φορείς θα είναι σε θέση να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με δείκτες και να παρακολουθούν την πρόοδο της επίτευξης των στόχων.

Οι υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων θα βασίζονται στους υφιστάμενους μηχανισμούς υποβολής εκθέσεων, λόγω χάρη στους μηχανισμούς που λειτουργούν δυνάμει των οδηγιών για τα πτηνά και τους οικοτόπους, της οδηγίας-πλαίσιου για τα ύδατα, της οδηγίας-πλαίσιου για τη θαλάσσια στρατηγική, καθώς και των καθεστώτων για την υγεία των ζώων και των φυτών και τις υδατοκαλλιέργειες. Οι υποχρεώσεις αυτές θα περιορίζονται στον ελάχιστο βαθμό που απαιτείται προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση του νομικού κειμένου και των υπόλοιπων διεθνών δεσμεύσεων, ώστε να αποφευχθεί η περιττή διοικητική επιβάρυνση.

Το νομικό κείμενο θα περιλαμβάνει ρήτρα επανεξέτασης που θα επιτρέπει την επικαιροποίηση της προσέγγισης ανάλογα με την επιστημονική και τεχνολογική πρόοδο, καθώς και τη σταδιακή περαιτέρω εξέλιξη υπό το πρίσμα των ζητημάτων που θα ανακύψουν κατά την εφαρμογή.